

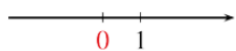
5.1 Helymeghatározás, sorozatok

Helymeghatározás, derékszögű koordináta-rendszer

Emlékeztető:

A tájékozódásnak fontos szerepe van az életünkben. Ehhez jól meghatározott, egyezményes jelekre van szükségünk. pl. balra-jobbra; előre-hátra; fel-le; stb.

Tájékozódás az egyenesen: a számegyenes

Az egyenesen való tájékozódáskor kijelöltünk egy viszonyítási pontot: ezt neveztük az **origónak**. Megadtuk az egységet, valamint kijelöltük a számok növekedési irányát. Az ilyen egyenes neve **szám-**

egyenes.

A számegyenesen jól tudjuk szemléltetni a számok helyét.

Tájékozódás a síkon: a derékszögű koordináta-rendszer

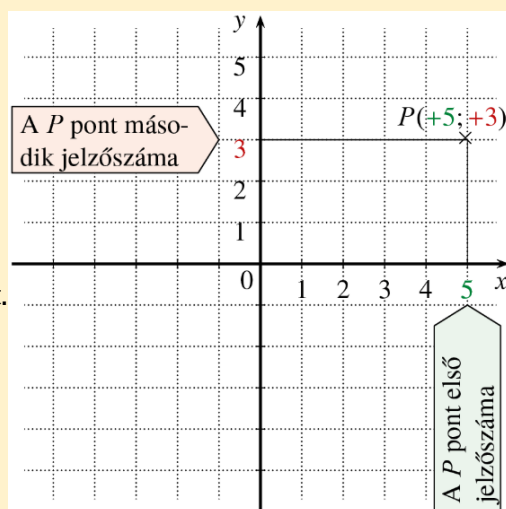
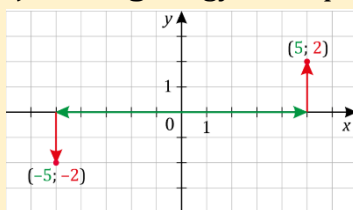
A sík pontjainak helyét meghatározhatjuk, ha két egymásra merőleges számegyeneset a 0 pontjainál illesztünk össze.

A két számegyenes neve: **x tengely** és **y tengely**.
A tengelyek közös pontja az **origó** vagy kezdőpont.

pl.: pontok helye:

$(5; 2)$, $(-5; -2)$

**jelzőszámok
rendezett számpár
koordináták**

1. Add meg az objektumok helyzetét!

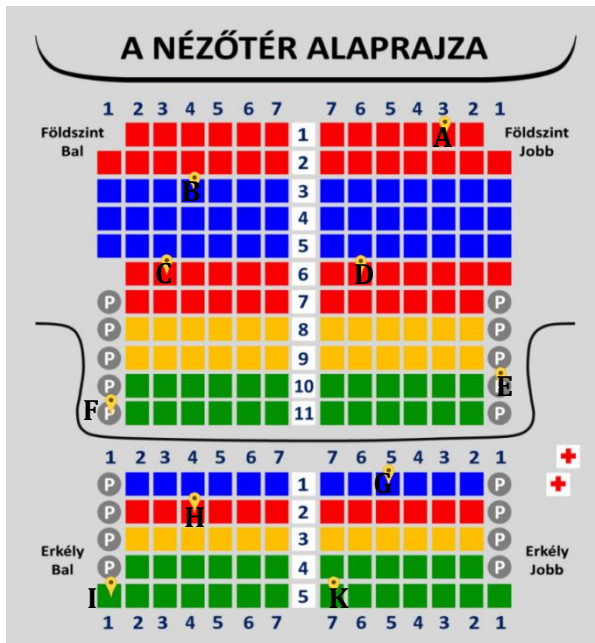
Elsőként a betűjelet, majd szóköz nélkül a számot: pl.: C6! (...../10 pont)

pl. krokodil	C6
vulkán	
barlang	
vízesés	
hajóroncs	
kiszáradt fa	
kinsz	
koponya szikla	
fahíd	
torony romja	
kalózhajó	

2. Párosítsd a nézőtéren megjelölt pontokat a jegyen szereplő helyükkel!
Írd a jegy mellé a megfelelő betűjelet: pl.: H!
Először nézd meg figyelmesen a hol található a szék: földszint vagy erkély, melyik oldalon, hányadik sorban, hányadik! P a pótszéket jelöli!

(...../9 pont)

pl.	Baloldal	Erkély 2. sor	4. szék	H
	Baloldal	Erkély 5. sor	1. szék	
	Jobboldal	Földszint 10. sor	pótszék	
	Baloldal	Földszint 11. sor	pótszék	
	Jobboldal	Erkély 1. sor	5. szék	
	Baloldal	Földszint 3. sor	4. szék	
	Jobboldal	Erkély 5. sor	7. szék	
	Baloldal	Földszint 6. sor	3. szék	
	Jobboldal	Földszint 6. sor	6. szék	
	Jobboldal	Földszint 1. sor	3. szék	

Derékszögű koordináta-rendszer

Emlékeztető:

A derékszögű koordináta-rendszer a síkot 4 egybevágó síkrészre osztja. Ezeket síknegyedeknek nevezzük. A tengelyek pontjai megállapodás szerint egyik síknegyedhez sem tartoznak.

I. síknegyedben:

a pontok mindkét koordinátája pozitív, pl.: (3; 4)

II. síknegyedben:

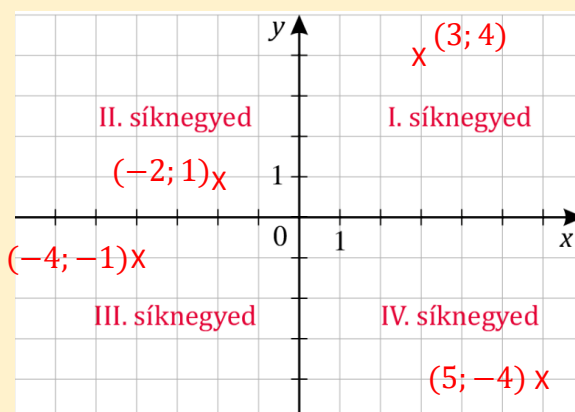
a pontok első koordinátája negatív, a második pozitív, pl.: (-2; 1)

III. síknegyedben:

a pontok mindkét koordinátája negatív, pl.: (-4; -1)

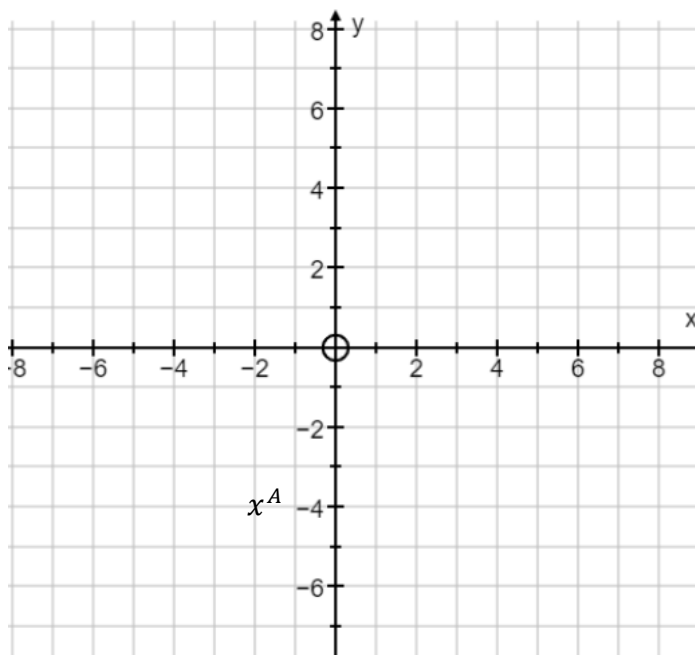
IV. síknegyedben:

a pontok első koordinátája pozitív, a második negatív, pl.: (5; -4)

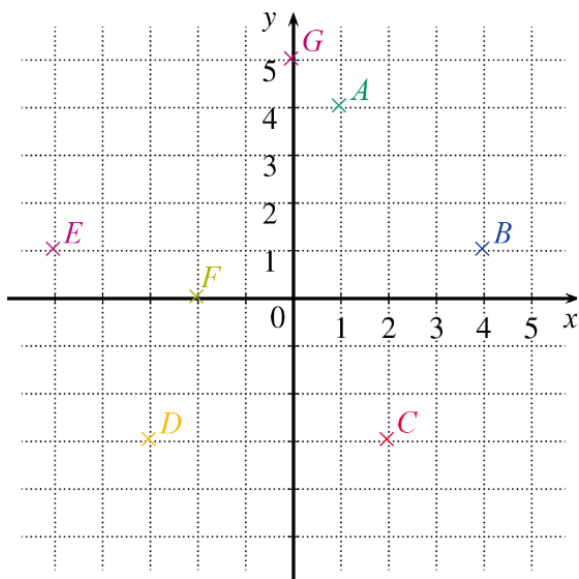
3. Ábrázold a következő pontokat derékszögű koordináta-rendszerben!
(...../10 pont)

pl.: $A(-2; -4)$
$B(2; -6)$
$C(-8; 5)$
$D(-4; 4)$
$E(1; 6)$
$F(3; -2)$
$G(6; 5)$
$H(8; 0)$
$K(0; 2)$
$L(-5; 0)$
$M(-6; -6)$

4. Add meg a pontok jelzőszámait, a rendezett számpárokat, a koordinátákat helyes sorrendben!

(...../12 pont)

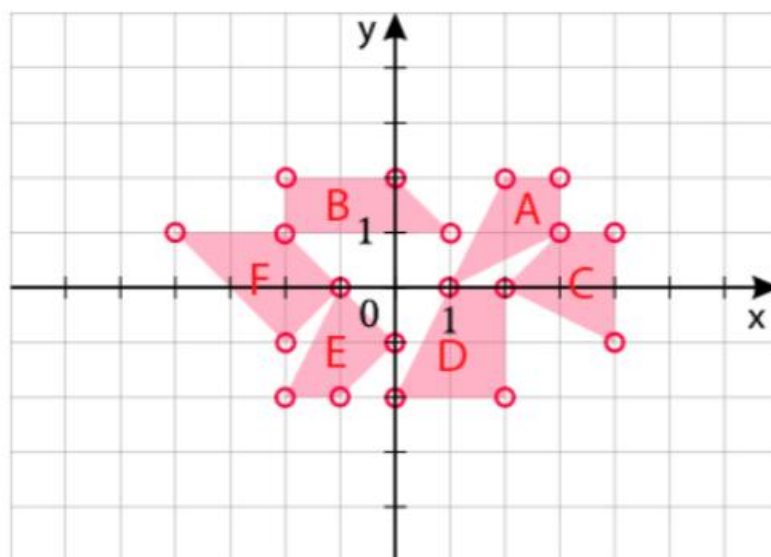
pl.: $A(1; 4)$

5. Melyik alakzat csúcsainak koordinátáit adtuk meg?

Írd be a megfelelő alakzat betűjelét a táblázatba!

(...../5 pont)

Csúcsok koordinátái:	Az alakzat betűjele:
$(-1; 0), (0; -1), (-1; -2), (-2; -2)$	
$(2; 0), (4; -1), (4; 1), (3; 1)$	
$(-2; 1), (-2; 2), (0; 2), (1; 1)$	
$(1; 0), (3; 1), (3; 2), (2; 2)$	
$(-2; 1), (-1; 0), (-2; -1), (-4; 1)$	

Összesen:

(...../46 pont)